

Bejæringer om Tilskud. Jeg kjender ikke Forholdene der. Maaske kjender det ærede Udvalg nærmere til, hvem det er, der vil etablere en saadan Skole, og det kan da have en Garanti dertil. Det er meget muligt, og jeg kan ogsaa meget godt være tilfredsstillet, hvis det er Tilfældet; men som Eagen her foreligger, ere Forholdene ganske ubekjendte, og man vilde da gaa noget videre, end man pleier at gaa, ved at tiltræde Forslaget. Jeg skal imidlertid ikke i og for sig reise nogen Indvending dertil, idet jeg tror, at Udvalget maa have nøiere Kundskab til de paagjældende Forhold, da det vel ikke uden Videre vilde anbefale en Understøttelse til en Betyrer, som man slet ikke vidste, hvem var.

J. Pedersen: Jeg er fuldstændig enig med den ærede Ordfører og det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds (Bernsen) i, at det Tilsyn med Højskolerne, som den nuværende Minister har oprettet, er af den Slags Ting, man helst skal se at være fri for; men naar det temmelig stærkt er blevet gjort gjældende af den ærede Ordfører og til dels ogsaa af det ærede Medlem fra Bogenfse (Bernsen), at det maa beklages, at Højskolerne, som man hørte af den ærede Minister, paa en enkelt Undtagelse nær, have erklæret, at de med Fornøielse vilde gaa ind under dette Tilsyn, maa jeg dog dertil sige, at dette, saavidt mig bekjendt, ikke maa forstaas saaledes, som om Højskolerne derved have erkjendt, at de egentlig vilde være veltilfredse med at komme under et Stats-tilsyn. Saa vidt jeg veed, have de fleste Højskoleforstandere svaret paa Ministeriets Henvendelse til dem, hvilket for Resten vistnok var noget spagserdig, at forsaavidt den vaagjældende Tilsynsmand vilde besøge deres Skoler og se paa, hvorledes det gik til, hvorledes de bare sig ad med Undervisningen der, og være en Dagstid hos dem, skulde de ikke have Noget imod hans Besøg; han vilde da være velkommen som enhver Anden. Dersom jeg ikke er feil underrettet, har deres Svar indskrænket sig dertil. — Naar forøvrigt det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valgkreds (Dinesen), hvis Udtalelse om den Besiguelse, Højskolerne vilde have af et saadant Tilsyn, ogsaa i høi Grad overraskede mig, saa vel som ogsaa den ærede sidste Taler gjorde gjældende, at et Tilsyn ikke var noget Nyt, men Noget, som altid havde fundet Sted, og som man altid havde krævet, skal jeg gjøre opmærksom paa, at jeg i 10 Aar har været Lærer ved en Folkehøjskole, men at jeg ikke har mærket til noget Tilsyn, saaledes, at det i alt Fald ikke er noget Almindeligt.

Kruse: Det er kun nogle ganske korte Bemærkninger, jeg skal tillade mig at gjøre. Det forekommer mig, at den ærede Minister i sit Forbrag idag har givet os i Hænderne, hvilken

Åre man udsætter Folkehøjskolerne for ved et ministerielt Tilsyn; i det Mindste vil den ærede Minister ikke ved noget som helst andet Middel kunne gjøre denne Åre klarere for mig. Den ærede Minister sagde, at han tidligere havde været noget i Tvivl med Hensyn til disse Højskoler; men efter at have set Arbejder, som ere præsterede fra dem, var hans Tvivl forsvunden, idet det derved var blevet klart for ham, at de Mennesker, som komme paa disse Højskoler — jeg veed ikke, om det var gjennemgaaende, eller det kun var for Manges Vedkommende, men det var dog forsaavidt gjennemgaaende og for saa Manges Vedkommende, at han fandt sig foranlediget til at udtale det som noget Almindeligt — vare slet forberedte og ikke kunde have den Nytte af disse Skolers Brug, som man forudsætter, og som man tilsigter. Den ærede Minister gif her ud fra en bestemt Forudsætning med Hensyn til hvad Tanken med disse Højskoler skulde være; han gif ud fra den Forudsætning, at disse Skoler maatte have til Formaal at uddanne unge Mennesker i Retning af Stiløvelse og Stilforædligelse, altsaa i Retning af at kunne producere skriftlig. Dersom det var Tilfældet, vilde den ærede Minister i saa Henseende staa paa fast Grund; men jeg tror, at man efter disse Skolers Natur, efter den Udvikling, de have faaet, og efter de Forudsætninger, under hvilke de ere fremstaaede, snarere kan tillægge dem alt Andet end at ville Stiløvelse og Produktion i skriftlig Retning. Det er vittetligt, at disse Skoler ere fremstaaede som Frugt af et aandeligt Syn paa Folkets Væxt hos en enkelt Mand, at dette Syn hos ham har modnet og klaret sig gennem en lang Varrætte, at det ligeledes gennem en forholdsvis længere Varrætte har skaffet sig Indgang og baaret sin Frugt i vort Folk, og at en af disse Frugter er vore Folkehøjskoler. Nu forekommer det mig, at disse vore Folkehøjskoler, saa snart de bringes til at forlade det Grundlag, hvorpaa de saaledes ere fremstaaede, ere i Færd med at dræbe sig selv, ere i Færd med at borttage Grunden under sig selv, thi Grunden under dem er et aandeligt Liv og et aandeligt Syn paa Folket som saadant, paa det enkelte Menneske som saadant og paa Kristenheden som saadan, men i ingen Henseende Stiløvelse og Stilrettelse. Dersom man altsaa vil gjøre det muligt for Kultusministeriet at udøve en Indflydelse paa disse Højskoler gennem et Tilsyn, en Indflydelse, der vil gaa i Retning af at bringe disse Skoler ind paa Stilsfabrikation, hvad enten det nu skulde være i Dansk eller fremmede Sprog, er det min Overbevisning, at vi ere paa Vej til at bringe disse Skoler ud af Verden som Folkehøjskoler og ind paa et Spor, der peger i Retning af, hvad man har sat i Stil i Norge, den norske Amtsskole under Regjeringens Auspicier og Tilsyn. Dette er den lige Vej til at indføre Examensvæsen og Karakter-Bestemmelse ved vore Folkehøjskoler, alt-